

Hitel és sarc

Csepeli György

Budapest, 2007.06.20.

Magyar karakter

- „szalmaláng” - a cselekvő ideje (harc, bukás, újrakezdés)
- „patópáloskodás” - a szenvedő ideje (várakozás, passzív rezisztencia, túlélés)
- „széthúzás” (alternativitás, dualizmus, a Másik interiorizációja, identitás)
- „sült galambra várás” (non lineáris logika, a csoda elvének elfogadása)

Karácsony Sándor: A magyar észjárás

A sarcmentalitástól a hitelmentalitásig

<u><i>Sarc</i></u>	<u><i>Hitel</i></u>
Bizalmatlanság	Bizalom
Panaszkultúra	Büszkeség
Adóelkerülés	Adótudatosság
Irigység, sértettség	Együttérzés, szolidaritás
Nulla összegű játszmák	Nem nulla összegű játszmák
Antikapitalizmus	Pro-kapitalizmus
Bűnbakkeresés	Felelősségtudat
Zárt gondolkodás	Nyílt gondolkodás
Erkölc	Jog

Rendszerváltás dimenziói

- **Politika**
 - intézmények
 - törvények
- **Gazdaság**
 - piac
 - verseny
 - tulajdon
- **Kultúra**
 - pluralizmus
 - kánonok együttélése
- **Mentalitás**
 - tolerancia
 - autonómia
 - bizalom

Hiányzó hős csapdája

- Diszfunkcionális demokratikus intézmények
- Demokrácia demokraták nélkül
- Verseny versenyzők nélkül
- „Kultur” „culture” nélkül
- Közjó köz nélkül
- Informálatlan (dezinformált) állampolgár

Informált állampolgár

- Autonómia
- Kompetencia (felelősség, tulajdon)
- Nyitottság
 - anti-dogmatizmus
 - anti-etnocentrizmus
- Részvétel, deliberáció

„Mi olyan alkotmány szerint élünk, amely nem szomszédaink törvényeit veszi mintául, s inkább mi szolgálunk példaképül másoknak, mint hogy mi utánoznánk más népeket. A neve pedig, mivel az uralom nem néhány ember, hanem a többség kezében van, demokrácia. A magánügyekben a törvény mindenkinek egyenlő jogot garantál, ami pedig a tekintélyt és azt illeti, hogy egyesek miért örvendenek jó hírnek, a megbecsülés nem a közéletben elfoglalt helyzetüktől, hanem az érdemeiktől függ, s ha valaki képes rá, hogy városának valamilyen szolgálatot tegyen, ezt akkor is megteheti, ha szegénysége miatt társadalmi rangja jelentéktelen. A közösség ügyeit mi a szabadság jegyében intézzük, de a mindennapi életben sem figyeljük gyanakodva egymást, s nem érzünk haragot szomszédunkkal szemben sem, ha olykor saját tetszése szerint cselekszik, s nem nézünk rá szemrehányó tekintettel, amely, ha nem okoz is neki kárt, sértő számára.”

(Thuküdidész II. könyv 37.)

Köszönöm a figyelmet!

Prezentáció letölthető:

www.csepe.li.hu

1870